

Bildande av Kyrkbergets naturreservat i Rättviks kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § i miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2, som naturreservat.

Naturreservatets slutliga gränser utmärks i fält.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se *föreskrifter*).

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Kyrkberget
Kommun	Rättvik
Län	Dalarna
NVR id	2046674
Natura 2000-beteckning	SE0620209
Lägesbeskrivning	Naturreservatet ligger en och en halv mil öster om Rättvik i Rättviks socken, bilaga 1.
Naturgeografisk region	Vågig bergkullterräng
Huvudsaklig karaktär	Naturskogsartad barrblandskog
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Fastigheter	Tina 8:27 (Naturvårdsverket)
Rättigheter *)	Väg: Servitut belastar Leksand Östra Rönnäs 1:15, Rättvik Tina 8:21 samt Västgärde 5:14 till förmån för Rättvik Tina 8:27 Servitutsnummer 2031-3117.1 Väg med siktröjning: Servitut belastar Rättvik Tina 8:27 till förmån för Rättvik Tina 8:21 samt Rättvik Västgärde 5:14 Servitutsnummer 2031-3117.2
Lantmäteriärende	W131613
Areal	Total areal: 75 ha Landareal: 69 ha Produktiv skogsmark: 65 ha

Länsstyrelsen fastställer härmed skötselplanen, enligt bilaga 4, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd till miljöbalken. Skötselplanen innehåller även beskrivningar i enlighet med 17 § nyssnämnda förordning för Natura 2000-området (SE0620209) och ersätter bevarandeplanen för Natura 2000-området Kyrkberget (dnr 511- 08044-2005), fastställd 2005-08-12 av Länsstyrelsen enligt 17 § Förordningen om områdesskydd. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att skydda och bevara den biologiska mångfalden och de värdefulla naturmiljöer som utgörs av Kyrkbergets naturskogsartade skogar och andra i naturreservatet ingående naturmiljöer. Ett underordnat syfte är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Området ingår i det europeiska nätverket Natura 2000 där ett antal naturtyper och arter pekats ut, och syftet ska även bidra till att dessa ska ha förutsättning att nå en god bevarandestatus på en större biogeografisk nivå för boreal skog.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas i huvudsak fritt.
- åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skäl för beslut

Huvuddelen av området äger den naturliga skogens artsammansättning och ekologiska funktion. Området är variationsrikt både vad gäller trädens trädslagsblandning, åldersfördelning och dimensioner. Det finns på många ställen gott om död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Sammantaget ger detta goda förutsättningar för stor artrikedom bland både växter, djur och andra organismer.

I området finns en mängd olika rödlistade lavar och insekter vilka gynnas av faktorer som gamla träd i fuktig och relativt ljus miljö respektive av den döda veden i området. Bland särskilt skyddsvärda arter kan nämnas reliktsländan, vilket är en starkt hotad art som tros vara beroende av kontinuerlig tillgång till gamla döda och döende barrträd.

Kyrkberget är ett utpekat Natura 2000-område. Den dominerande naturtypen enligt Natura 2000-nätverkets indelningssystem utgörs av Västligtaiga.

För att områdets naturvärden ska bevaras måste det undantas från skogsbruk.

Föreskrifter

För att säkerställa syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägaren och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämma eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle, med följande undantag:
 - Befintliga sikt- och skjutgator får underhållsröjas.
3. gödsla, återföra aska i gödningssyfte eller använda bekämpningsmedel,
4. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning, med följande undantag:
 - Vid jaktpass får enklare konstruktion av naturmaterial uppföras.
5. plantera in, så eller sätta ut växter, djur, eller andra organismer med följande undantag:
 - Tillståndsgiven fiskutplantering i Långsjön med stöd av 2 kap. 16 § förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen (SFS 1994:1716).
6. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark, med följande undantag:
 - Uttransport av älg, björn, hjort eller vildsvin får ske med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation.
 - För tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen Dalarna.
7. utfodra djur, lägga ut åtel eller vidta andra åtgärder för att locka/samla djur till vissa platser, med följande undantag:
 - Att lämna den urtagna räntan från älg, rådjur och andra jaktbara arter.
 - Utfodring av småfåglar är tillåtet.
8. upplåta korttidsjakt inom naturreservatet.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

9. sprida kalk.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om markägare och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. Utmärkning av naturreservatet samt uppsättning av informationstavlor samt röjning av sly och grenar på vägen in i reservatet för framkomligheten,
2. skötsel och restaurering genom friställande av lövträd. Åtgärden kan vara aktuell överallt inom området där grova, gamla aspar eller äldre lövrika bestånd påträffas.
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och naturreservatets syfte.

C Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

C-föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt då de inte nyttjar sin rätt att bruka marken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar, med följande undantag:
 - Insamling av löst liggande, mindre, torra grenar och kvistar i syfte att göra upp eld. Vid mer omfattande eldning, som t.ex. under längre jaktperioder, ska ved medtagas.
2. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (tex insekter).

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § ska gälla omedelbart även om de överklagas. De träder i kraft vid datum som framgår i länets författningssamling, ett dokument som trycks i anslutning till det att beslutet är fattat.

Generella undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den

som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn. Vidare ska föreskrifterna heller inte utgöra hinder för normalt underhåll av de vägar som syns på beslutskartan, bilaga 2. Med normalt underhåll avses sådana åtgärder som syftar till att upprätthålla anläggningarna i dagens utformning, utbredning och funktion. Detta regleras i ett upprättat avtal mellan Naturvårdsverket och Bergvik där Bergvikbolagen tillförsäkras erforderlig vägåtkomst med rätt att nyttja befintliga vägar i blivande reservat, se avsiktsförklaring för underhåll av vägar i bilaga 3. Vägen är visserligen igenvuxen idag, men servitut finns för eventuella framtida behov.

Förtydliganden av föreskrifter

I *punkt A6* regleras terrängkörning. Angående undantaget från föreskriften som handlar om uttransport av vilt ska begreppet ”skador” inte i tolkas lika strikt som ”märken”. Transportvägar ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador. Terrängkörning får aldrig medföra att hydrologiska förhållanden eller vattenkvalitet förändras.

I *punkt A8* förbjuds korttidsjakt. Med korttidsjakt avses dagkort och andra avtal kortare än ett år. Jaktutövarna ska ha en ingående kunskap om områdets naturvärden/skyddsbehov och vilka hänsyn som behöver tas vad gäller bl.a. jaktens omfattning och utövning. Jaktgäster accepteras endast om de medföljer nyttjanderättsinnehavare – d.v.s. de ska bedriva jakt tillsammans.

I *punkt C3* förbjuds att utan Länsstyrelsen tillstånd gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar, samt att samla in djur. Matsvamp och bär får plockas i naturreservatet.

Dispens

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7§ miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade föreskrifter.

Beskrivning av området

Natur- och friluftsvärden

Kyrkberget är beklätt med en variationsrik skog med flera av naturskogens karaktärer, såsom dimensions- och åldersspridning och i vissa områden rikligt med död ved av olika dimensioner och nedbrytningsgrad. Det ostvända läget ner mot sjön borgar för en relativt fuktig och stabil miljö för många av de sällsynta arter som trivs i området. I skötselplanen ges en mer detaljerad beskrivning av naturvärdena (bilaga 4).

Området har en orörd prägel utan några upptrampade stigar att tala om.

Ostördheten tillsammans med en hänförande utsikt från Kyrkbergets södra topp utgör områdets främsta potential för rekreationsvärden. I dag är dock besöksfrekvensen i området låg.

Markanvändning

I området är den pågående markanvändningen skogsbruk, och ovanstående naturvärden kan komma att försvinna om skogsbruksåtgärder utförs.

Allmänna och övriga intressen

Kyrkberget är utpekad som särskilt bevarandeområde i det internationella Natura 2000-nätverket enligt 7 kap 27§ i miljöbalken. Syftet med Natura 2000-området SE0620209 Kyrkberget är att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de ingående naturtyperna (västlig taiga, skogbevuxen myr och öppna mossar och kärr) samt därtill hörande arter.

Området räknas som riksintresse för naturvården eftersom det utgör ett Natura 2000-område enligt Art- och habitatdirektivet.

Den kommunala översiktsplanen för Rättviks kommun (antagen 1992, med tillägg för vindkraftsplan antagen 2011) berör inte området för Kyrkbergets naturreservat.

Kyrkberget omfattas inte av några områdesbestämmelser och inte heller av någon detaljplan.

Ärendets handläggning

År 2005 utsågs Kyrkberget som Natura 2000-område enligt art- och habitatdirektivet. Basinventeringar har genomförts enligt riktlinjerna för Natura 2000. Senare inventeringar har utförts baserat på metodik enligt Skogsbiologerna (Drakenberg/Lindhe 2000). 2009 genomfördes en inventering av vedinsekter som ett led i den regionala miljöövervakningen (Hedgren och Hipkiss 2009, Rapport 2009:24).

I samband med att en strategi för formellt skydd av skog i Dalarna togs fram år 2006 bestämdes att reservatsskydd skulle inrättas för alla Natura 2000-områden på skogsmark tillhörande Bergvik Skog AB. Kyrkberget fördes fram som förslag till det stora markbytesprojektet ESAB, där Sveaskog tillhandahöll bytesmark till stora bolag, vilka i sin tur lämnade ifrån sig naturreservatsmark till staten. Bytesaffären genomfördes år 2014 och fastighetsförrättningen var klar i maj 2015.

Förslag till beslut om naturreservat har remitterats under april 2017 till berörda sakägare, organisationer, myndigheter och intresserad allmänhet. Den har även funnits att ta del av via Länsstyrelsens hemsida. Vid remissen har ett antal synpunkter inkommit. Dessa sammanfattas nedan:

Dalarnas ornitologiska förening (DOF) ser reservatsbildandet som positivt, men har framfört synpunkter på föreskrifterna och skötselplanen. DOF anser att fågeljakt inte ska tillåtas i skogsreservat. Utöver detta anser DOF att förbud mot att använda slagfälla för mård behöver finnas, att reservatet borde ha en föreskrift om tillståndsplikt för tävlingar och arrangemang samt att terrängkörning på snö bör förbjudas. Föreningen höjer också ett varnande finger när det gäller graneliminering och påpekar att kvarlämnande av ett stort antal dödade granar vid ett och samma tillfälle kan leda till granbarkborreangrepp som i sin tur kan skada onödigt mycket av skyddsvärdet i reservatet, även om graneliminering för att gynna asp annars tillstyrks.

Bergvik skog påpekar att det är orimligt att spår från utkörning av vilt ska kunna växa igen under en vegetationssäsong.

Friluftsförbundet, Region Mitt har inga synpunkter i sakfrågan men vill generellt framföra synpunkten att friluftsliv ska väga lika tungt som övriga samhällsintressen vid planering.

Rättviks kommun, Skogsstyrelsen, samt Sveriges geologiska undersökning (SGU) har inget att erinra mot reservatsbildningen.

Motivering

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat, (se 7 kap. 4 § miljöbalken).

Länsstyrelsen gör följande bedömning:

Det aktuella området består av en naturskogsartad gammal grandominerad skog och har mycket höga naturvärden. Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat. Kyrkberget ligger inom en granvärdetrakt benämnd Granåsen och beslutet följer de riktlinjer som gäller för Länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

För att skydda och sköta områdets natur- och friluftsvärden fattar Länsstyrelsen beslut om föreskrifter och fastställer en skötselplan. Länsstyrelsen bedömer att de i detta beslut aktuella föreskrifterna behövs för att naturreservatets syfte ska uppnås och naturvärdena bevaras för kommande generationer.

För de gällande föreskrifterna finns ett antal undantag som främst syftar till att tillgodose allmänna intressen som sjukvårdstransporter, jakt och friluftsliv.

Länsstyrelsen bedömer att dessa undantag inte kommer påverka områdets naturvärden i en sådan omfattning att syftet med naturreservatet åsidosätts.

Eftersom reservatets huvudsyfte är att skydda skogliga värden, och delar av Långsjön enbart ingår i reservatet av lantmäteritekniska skäl, medges tillståndsgiven inplantering av fisk i sjön.

Länsstyrelsen har bemött inkomna yttranden och synpunkter (se rubriken Ärendets handläggning). De ställningstaganden som gjorts till dessa redovisas nedan:

- Reservatets föreskrifter innebär ingen begränsning av jakten, med undantag för korttidsjakt och viss anpassning av jaktpassens utformning. Även fällfångst tillåts då Länsstyrelsen bedömer att intresset av sådan populationsreglerande jakt i området väger tyngre än den eventuella negativa påverkan på upplevelser för det övriga friluftslivet som det skulle kunna innebära. Vad gäller bifångster av fågel i fällor hänvisar Länsstyrelsen till att frågan om fällors utformning regleras enligt annan lagstiftning och bör hanteras nationellt inom typgodkännandet av fällor. Fågeljakt tillåts med motiveringen att det ingår i svensk jaktlagstiftning att bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och att jakten anpassas efter tillgången till vilt.
- Beträffande skoterkörning på snötäckt mark bedömer Länsstyrelsen att den blockiga och branta terrängen i reservatet till största del består av inte inbjuder till skoterkörning och att påverkan på djurliv och upplevelsevärden därmed torde bli ytterst ringa. Att köra på dåligt snötäckt mark med fyrhjulingar etc. som medför att marken tar skada är aldrig tillåtet och regleras i annan lagstiftning. Det har vid sökningar i Artportalen inte noterats några ugglor eller rovfåglar inom Kyrkbergets naturreservat, vilka skulle kunna störas av skotertrafik under häckningstid. Det utesluter inte möjligheten att arterna förekommer, men Länsstyrelsen anser att föreskrifter som reglerar terrängkörning inte bör användas för osäkra framtidsscenarioer. Om problem ändå skulle visa sig uppstå finns alltid möjlighet att skärpa föreskrifterna.
- Länsstyrelsen anser inte att störningsrisken på växt- och djurliv eller friluftsliv är så stor att det är motiverat att införa tillståndsplikt för tävlingar och arrangemang. Upplysningsvis förordar Länsstyrelsen generellt att alla större tävlingar eller arrangemang bör anmälas för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken.

- För att minska risken för kraftiga barkborreangrepp har en uppmaning om att iaktta viss försiktighet vid manuellt grandödande för att gynna löv införts i skötselplanen.
- Förtydligandet när det gäller undantaget från föreskriften om terrängkörning som rör utkörning av vilt har ändrats från att spår ska växa igen under en vegetationssäsong till att beskriva skador utifrån hydrologiska förhållanden.

Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Ett permanent skydd av Kyrkberget medför ett bidrag främst till uppfyllande av miljömålen "Levande skogar", "Ett rikt växt- och djurliv", samt i viss mån "Myllrande våtmarker".

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken samt den kommunala översiktsplanen för Rättviks kommun. Beslutet bedöms också vara förenligt med syftet för de delar som utgör riksintresse för naturvården, och kommer att stärka detta.

Länsstyrelsen bedömer att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte behövs.

Av ovan redovisade skäl anser Länsstyrelsen Dalarna att Kyrkberget ska avsättas som naturreservat.

Upplysningar

Vissa verksamheter och åtgärder kommer med stöd av föreskrifter som fattas i detta beslut enligt 7 kap 5,6 eller 30 §§ miljöbalken, omfattas av dispens eller tillståndskrav. Länsstyrelsen vill påminna om att vissa verksamheter och åtgärder m.m. utöver aktuella föreskrifter *även* kan omfattas av andra bestämmelser i miljöbalken eller av bestämmelser i annan lagstiftning.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog gäller ej inom naturreservatet, i den mån vad där sägs strider mot föreskrifterna i naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällen och stormskadad skog ska lämnas orörda. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom naturreservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt

skadeståndsrättsliga regler.

Kyrkberget är ett Natura 2000-område och föreskrifterna i naturreservatsbeslutet gäller parallellt med regelverket för Natura 2000-områden.

För verksamheter som riskerar att väsentligt ändra naturmiljön ska alltid en anmälan för samråd göras enl. 12 kap 6§ miljöbalken. Tävlingar och organiserade återkommande turer i naturreservat är exempel på verksamheter där naturmiljön kan riskera att påverkas negativt. Länsstyrelsen rekommenderar därför att alla sådana verksamheter anmäls för samråd.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 5.

Detta beslut har fattats av landshövding Ylva Thörn. I den slutliga handläggningen deltog även jurist Sarah Bauer, antikvarie Agneta Jonsson, planhandläggare Jessica Persson, miljöhandläggare Håkan Danielsson, funktionssamordnare Jemt Anna Eriksson och naturskyddshandläggare Kristin Persdotter, den sistnämnda föredragande.

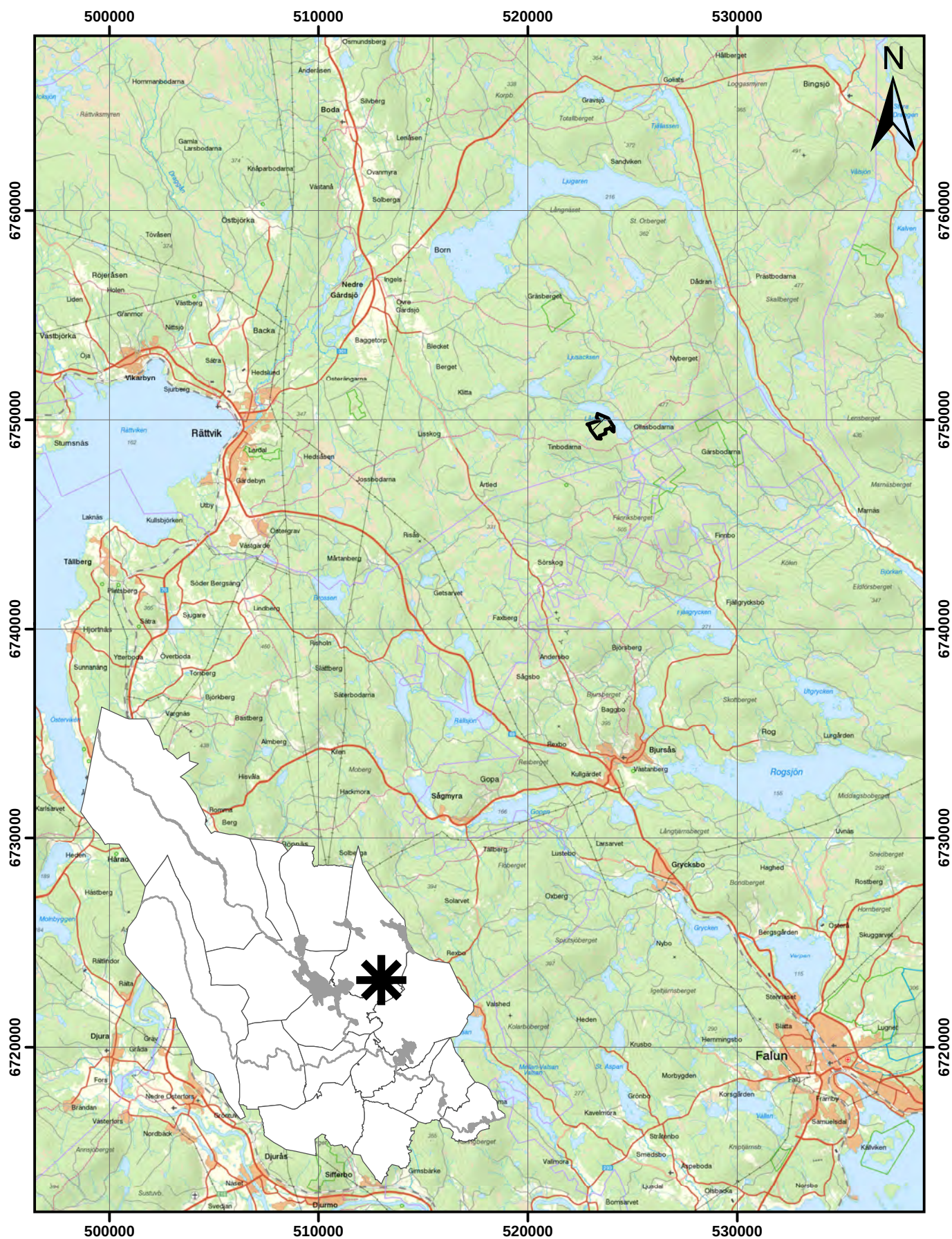
Ylva Thörn

Kristin Persdotter

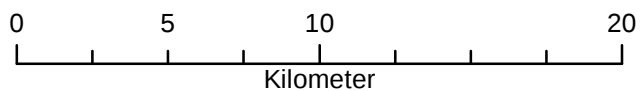
Bilagor:

Bilaga 1	Översiktskarta
Bilaga 2	Beslutskarta
Bilaga 3	Generellt undantag för väghållning
Bilaga 4	Skötselplan
Bilaga 5	Överklagningsformulär (markägare och sakägare)

Sändlista: (sändlistan är borttagen i webbversionen)

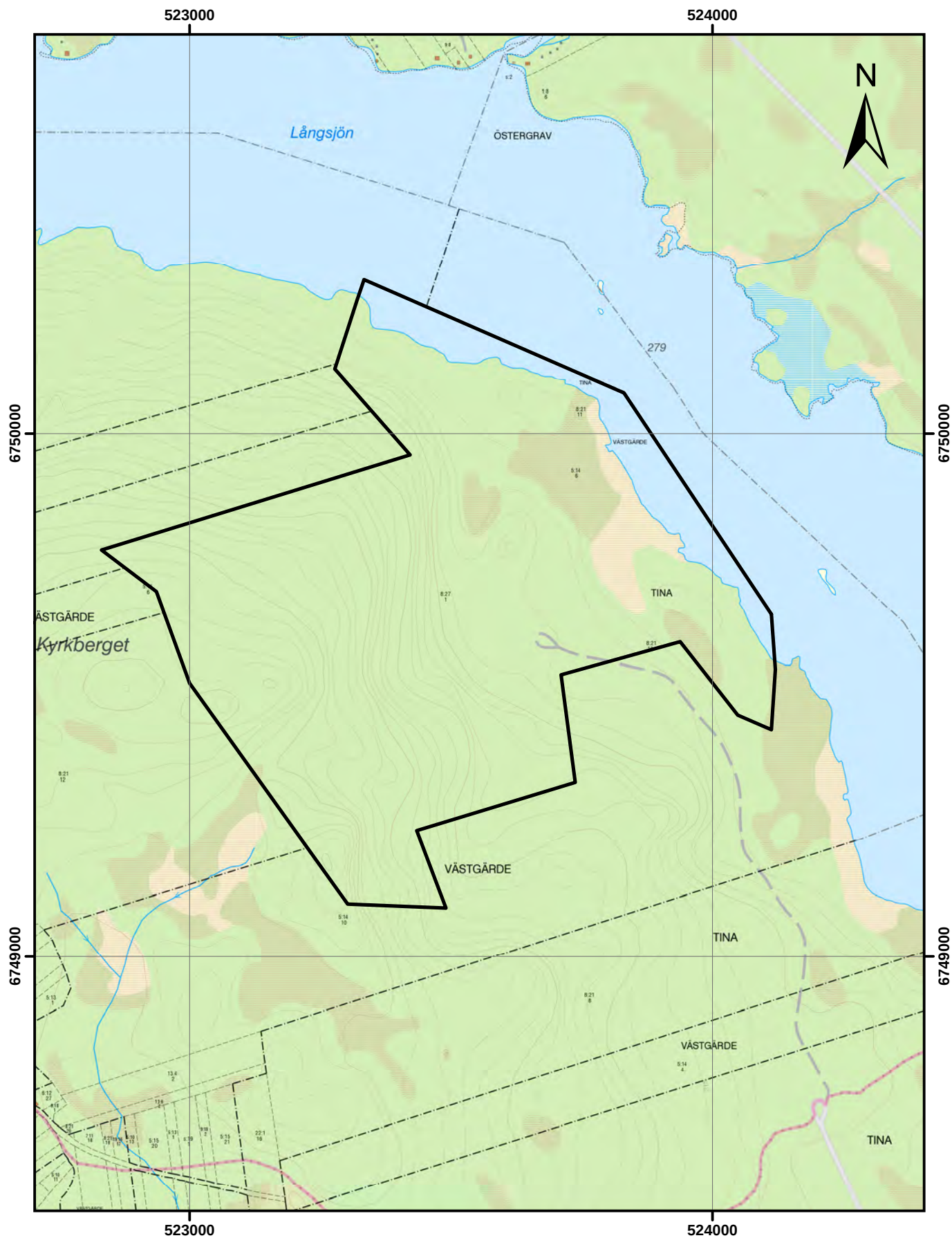

Skala 1:250 000

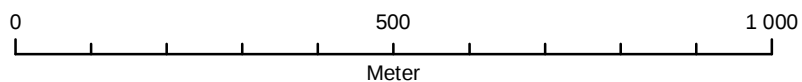

Teckenförklaring

Kyrkbergets naturreservat

Skala 1:10 000

Teckenförklaring

 Kyrkbergets naturreservat

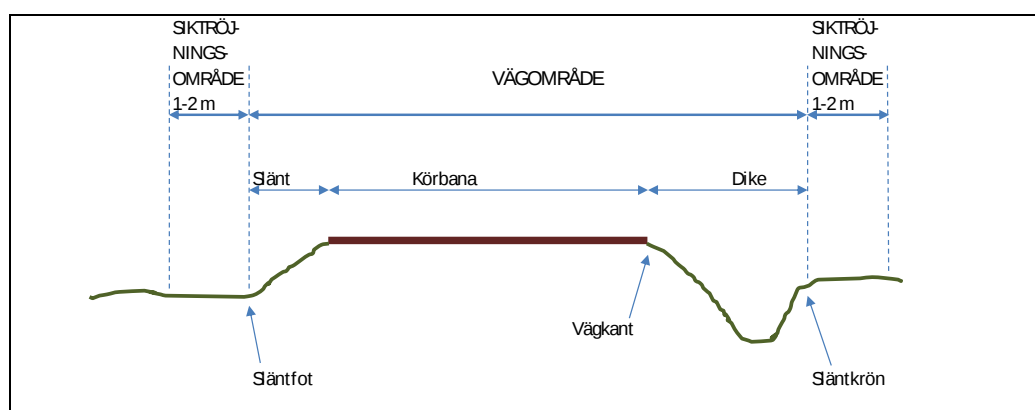
Bilaga 3

GENERELLT UNDANTAG FÖR VÄGHÅLLNING MM

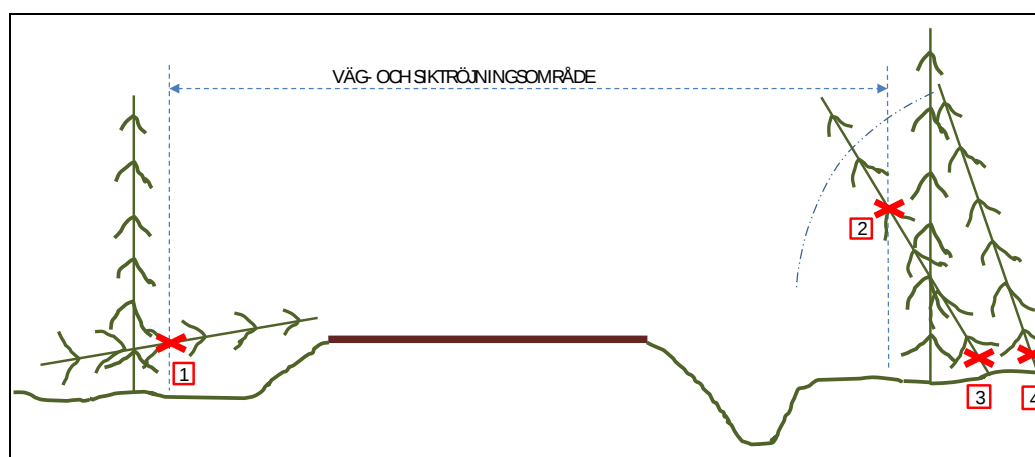
Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande erforderliga åtgärder såsom t ex dikning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar utanför vägområdet, inom det s k siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor.

Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa s k farliga kanträd mm, i enligt med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1).

Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att fällda och/eller kapade träd, delar av träd mm, skall kvarlämnas i terrängen. Dock alltid utanför gräns till det s k siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, skall väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, d v s i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden mm som naturreservatet syftar till att skydda.

Inför större arbeten, t ex efter omfattande stormfällning eller inför byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag, bör Länsstyrelsen underrättas i förväg om de planerade arbetena.

Skötsel- och bevarandeplan för Kyrkbergets naturreservat

Denna skötsel- och bevarandeplan ersätter bevarandeplanen för Natura 2000-området SE0620209 Kyrkberget, fastställd 2005-08-12 av Länsstyrelsen enligt 17§ Förordningen om områdesskydd (dnr 511-08044-2005).

Foto: Jonas Bergstedt

Innehåll

Administrativa data	3
Beskrivning av området	4
Naturvärden	4
Geovetenskap	5
Kulturhistoria	5
Jakt, fiske och övrigt friluftsliv	6
Infrastruktur	6
Natura 2000	6
Allmänt	6
Tillståndsplikt och samråd	6
Uttekade Natura 2000-naturtyper	7
Bevarandesyftet med Natura 2000-området	7
Tänkbara faktorer som skulle kunna skada utpekade värden inom Natura 2000-området ...	8
Källförteckning	9
Avvägningar mellan bevarandevärden	10
Syfte med naturreservatet	10
Prioritering mellan bevarandevärden	10
Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	10
Skötselområde 1: Skog och myr	10
Skötselområde 2: Värdefulla lövträd	11
Skötselområde 3: Friluftsliv och anläggningar	12
Jakt och fiske	13
Dokumentation och uppföljning	13
Dokumentation	13
Uppföljning	13
Revidering av skötselplanen	13
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	14
Bilagor:	14

Beskrivningsdel

Administrativa data

Namn	Kyrkberget
NVR id	2046674
Natura 2000-beteckning	SE0620209
Län	Dalarna
Kommun	Rättvik
Markslag: (uppdelning enl. <i>Naturvårdsverkets rapport nr 5391</i>	(Avrundat till hela ha)
Tallskog	9 ha
Granskog	31 ha
Barrblandskog	12 ha
Barrsumpskog	4 ha
Lövblandad barrskog	7 ha
Triviallövskog	1 ha
Ungskog inkl. hyggen	1 ha
Impediment	1 ha
Våtmark	3ha
Vatten	6 ha
Totalt	75 ha
Rättigheter	Jakträtt innehas av Bergvik Skog AB enligt avtal.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarna

Beskrivning av området

Naturreservatet utgör östra sidan av det berg som givit det sitt namn, Kyrkberget, och ligger ungefär en och en halv mil fågelvägen öster om Rättvik. Ett flackt och delvis fuktigt parti närmast Långsjön övergår västerut i en bergsbrant, vilken bitvis är ganska svårframkomlig och blockig. Belöningen för den som ändå tar sig upp på Kyrkbergets södra topp är en hänförande utsikt från bergets hjässa. Toppen är bevuxen med glesare skog av snedvridna gamla tallar.

Naturvärden

Skogens tillstånd

Stora delar av skogen i området är ca 175 år gammal, medan den i vissa delar är yngre, bland annat finns några ca 100-åriga tallbestånd i sydväst. I de låglänta partierna finns en variationsrik mosaik av barrblandbestånd i olika fuktighetsklasser och åldrar, bitvis med stor lövinblandning av främst yngre björk, men även gråal. En fuktig och tät granskog med senvuxna träd sydväst om myren är en ypperlig lokal för fuktälskande lavar som kattfotslav och gammelgranslav, vilken här kan skådas på var och varannan stambas likt en mjölkvit hinna.

Granen dominerar i området även om tallinslaget är stort, dels där Kyrkberget börjar resa sig mot väst, dels i området kring Södra Kyrkbergets topp. I områdets nordvästra del växer en 150-årig barrblandskog med gott om död ved som en följd av barkborreangrepp.

Typiska gnagspår efter granbarkborrens larver

Angrepp av granbarkborre har skapat mycket död ved och luckor i skogen.

Längs den nordligaste sluttningen står ett tiotal grova gamla aspar, och en hel del äldre lövträd i form av asp och björk står spridda även i de norra och centrala

delarna. Dessa är emellertid på utgång och granen kommer antagligen att dominera än mer i framtiden. Omkring och strax nordost om den sydliga toppen finns ett område som är mer talldominerat och glesare. Likaså finns en öppen och kraftigt blockig sluttning i östra delen där gamla tallar och grova gamla silverlågor varvas med varandra och där successionen gått långsamt.

Flora och fauna

Den rikliga förekomsten av gamla och döende granar i området garanterar en kontinuerlig tillförsel av döda träd. Det är viktigt inte minst för många insekter som behöver döende eller nyligen döda träd för sin överlevnad. Vissa insekter lägger sina ägg under barken där larverna sedan kan utvecklas, medan andra rovlevande arter som exempelvis den starkt hotade reliktsländan livnär sig på larver och puppor av barkborrar och andra vedinsekter. De vedlevande insekterna utgör också stapelföda för olika hackspettsarter. Spåren efter den tretåiga hackspetten – typiska ringformade hackmärken där den druckit sav – förekommer här och var på gamla granstammar i Kyrkbergets sluttning.

Tack vare läget vid Långsjön, en del låglänta sumpskogar samt en ostvänd sluttning, vilken undgår solens mest uttorkande strålar under dagen, blir klimatet tacksamt för många arter av uttorkningskänsliga svampar, mossor och lavar. I kombination med gammal skog och död ved utgör det förhållanden som medför att många rödlistade eller mer eller mindre ovanliga arter trivs och har hittats i området.

En förteckning över observerade rödlistade arter, arter listade som Natura 2000-arter eller signalarter finns i skötselplansbilaga 1.

Långsjön längs reservatets nordostgräns är ett dämt vatten med de vanligaste fiskarterna som abborre, mört och gädda. Förekomster av inplanterad öring har också noterats.

Geovetenskap

Kyrkbergets naturreservat ligger i vågig bergkullterräng ovanför högsta kustlinjen, alltså över den nivå havet nådde som högst under den senaste istiden, och den sura granitoida berggrunden täcks av osvallad morän, med stenar och block i varierande mängd.

Kulturhistoria

Området har dimensionsavverkats för länge sedan, men på senare tid har området i stort sett varit opåverkat av skogliga åtgärder.

Inga dokumenterade eller synliga kulturspår finns i övrigt, men närheten till Fäboden Tinbodarna innebär att man kan förmoda att de västra delarna av naturreservatet historiskt påverkats av bete och vedfångst.

Jakt, fiske och övrigt friluftsliv

Kyrkberget ingår i Rättvik Södra viltvårdsområde. Naturreservatets nordostgräns utgörs av Långsjön, vilken ingår i Rättvik-Boda fiskevårdsområde.

Området är relativt otillgängligt och den skogsbilväg som tidigare löpt ända fram till reservatet i dess sydöstra del är numera nästan fullständigt igenvuxen av sly och mindre träd. Då även terrängen i reservatet är relativt brant och svårframkomlig på många håll planeras inga större insatser i syfte att försöka lyfta friluftslivet i detta reservat i nuläget.

Infrastruktur

Ingen väg underhålls längre ända fram till reservatet. Den närmaste inkörsvägen för att ta sig till Kyrkberget ingår i Leksand Östra Rönnäs ga:3.

Natura 2000

Allmänt

Kyrkberget ingår i det europeiska nätverket av skyddad natur som kallas Natura2000. Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000- områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom att peka ut Natura2000-områden åtar sig länderna att långsiktigt bevara de utpekade värdena i områdena. För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i skötselplanen om området även är naturreservat.

Tillståndsplikt och samråd

Föreskrifterna för naturreservatsbeslutet gäller parallellt med regelverket kring Natura2000-områden. Tillstånd krävs för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön inom området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett Natura-område bör man samråda med Länsstyrelsen innan åtgärder påbörjas. Vid åtgärder i skogsmark hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Utpekade Natura 2000-naturtyper

Tabellen nedan redovisar ingående naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv, arealer som är godkända av EU-kommissionen, framtida målarealer samt bedömning om naturtyperna uppvisar ett gynnsamt tillstånd idag. Karta över naturtypernas utbredning finns i bilaga 2 till denna plan.

Utpekade naturtyper	Areal (ha) **	Målareal (ha)	Bevarandetillstånd idag
9010* Västlig taiga	61	61	Gynnsam status
91D0* Skogbevuxen myr	3	3	Gynnsam status
7140 Öppna mossar och kärr	2	2	Gynnsam status

*Prioriterad naturtyp ur ett EU-perspektiv enligt Art- och habitatdirektivet (16§ Förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., bilaga 4). Dessa är av betydelse vid ev. prövningar och tas därför upp här.

** Arealer som kvalitetssäkrats genom inventering, vilka förväntas beslutas om inom den närmaste framtiden.

Bevarandesyftet med Natura 2000-området

Syftet med Natura 2000-området Kyrkberget är att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd* för de naturtyper och arter som utgjort grund för utpekandet av området till nätverket Natura 2000.

För naturtyperna innebär det att naturtypernas areal inte minskar, att viktiga strukturer och funktioner för naturtypen långsiktigt finns kvar och att populationerna för naturtypens typiska arter bibehålls.

* Förklaring av begreppet gynnsam bevarandestatus återfinns i 16§ Förordningen om områdesskydd (1998:1252), se skötselplansbilaga 3.

Prioriterade bevarandevärden

I Natura 2000-området Kyrkberget är de prioriterade bevarandevärdena områdets naturskogsartade karaktär och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär.

Motivering

Områdets främsta värden är knutna till förekomsten av naturtyper med mycket låg grad av mänsklig påverkan.

Prioriterade åtgärder

Syftet ska uppnås genom att skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas i huvudsak fritt. Området behöver få ett långsiktigt skydd av skogen.

Tänkbara faktorer som skulle kunna skada utpekade värden inom Natura 2000-området

Om inte annat anges så är Länsstyrelsens bedömningar av hotbilder baserade på Naturvårdsverkets generella vägledningar för arter och naturtyper inom nätverket Natura 2000 (Naturvårdsverket 2011a-b, 2012a). Där listas exempel på sådant som kan inverka negativt på respektive naturtyp inom Natura 2000-området, se bilaga 4 till denna skötselplan.

Källförteckning

Hedgren O. & Hipkiss T. 2009. Övervakning av vedlevande insekter i Granåsens värdetrakt, Dalarna. Rapport Naturvårdsenheten, Lst Dalarnas län, 2009:24.

Hedgren O. 2014. Vedlevande insekter på gran i naturskogsmiljöer. Rapport Naturvårdsenheten, Lst Dalarnas län, 2014:11.

Lantmäteriet 2014. Fastighetsförteckning vid områdesskydd, 2014.

Naturvårdsverket 2012a. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11, Västlig taiga

Naturvårdsverket 2011a. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11, Öppna mossar och kärr.

Naturvårdsverket 2012b. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11, Skogsbevuxen myr.

<http://www.artportalen.se> (hämtad 2017-03-01)

Plandel

Avvägningar mellan bevarandevärden

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att skydda och bevara den biologiska mångfalden och de värdefulla naturmiljöer som utgörs av Kyrkbergets naturskogsartade skogar och andra i naturreservatet ingående naturmiljöer. Ett underordnat syfte är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Området ingår i det europeiska nätverket Natura 2000 där ett antal naturtyper och arter pekats ut, och syftet ska även bidra till att dessa ska ha förutsättning att nå en god bevarandestatus på en större biogeografisk nivå för boreal skog.

Prioritering mellan bevarandevärden

Naturreservatet/skötselområdet är främst avsatt för att säkerställa och utveckla de biologiska värdena, varför nya stigar och andra anordningar för friluftslivet endast får lokaliseras på ett sätt så att biologiska värden ej äventyras. Av de biologiska värdena är det främst de som är knutna till den naturskogsartade skogen som ska prioriteras.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålen har utformats i enlighet med de nationella riktlinjer som gäller för formulering av bevarandemål för skyddad natur. Reservatet delas in i tre skötselområden.

1. Skog och myr – fri utveckling
2. Värdefulla lövträd – friställning
3. Friluftsliv och anläggningar

Skötselområde 1: Skog och myr

Beskrivning

Kyrkbergets östsluttning och området nedanför denna utgörs av skogar med varierande trädslagssammansättning, ålder och fuktighet. Överlag återfinns många av naturskogens karaktärer med död och döende ved, gamla träd, luckighet och stor spridning vad gäller diameter och ålder i bestånden. Fältskiktet domineras av blåbärs- och lingonris med de vanligaste skogsmossorna i bottenskiktet. På blocken växer renlavar.

Bevarandemål

Naturliga processer som åldrande och avdöende leder till en olikåldrig skog samt död ved i olika grovlek och nedbrytningsstadier. Omvälvande störningar i form av t.ex. stormfällning och /eller insektsangrepp kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär, men detta är en del av skogens naturliga utveckling.

Arealen av nedan uppräknade naturtyper enligt Natura 2000 ska bibehållas.

Västlig taiga (9010) 61 ha, Skogbevuxen myr (91D0) 3 ha samt Öppna mossar och kärr (7140) 2 ha.

Skötselåtgärder

Fri utveckling.

Det finns några små enklaver med relativt ljusöppen, talldominerad skog på håll- respektive blockmark. Ytorna är emellertid små och naturvärdena hotas i dagsläget inte av graninväxt, varför det i dagsläget bedömts som mest rationellt att inte låta dem utgöra ett särskilt skötselområde med annorlunda skötselinriktning.

Skötselområde 2: Värdefulla lövträd**Beskrivning**

Det finns ett antal grova, gamla aspar som växer spritt i området, framför allt i den norra delen. Träd av denna typ utgör viktiga substrat för många ovanliga arter och är en bristvara i landskapet. Gran har vuxit upp och konkurrerar nu starkt med aspen. Genom att friställa asparna kan deras liv förlängas och miljön göras ljusare för de arter knutna till asp som trivs under sådana förhållanden.

Även mindre områden med rikligt med gammal björk är värdefulla och kan gynnas på motsvarande sätt.

Bevarandemål

Livslängden förlängs för asp och andra värdefulla äldre lövträd. En viss andel lövblandad barrskog respektive triviallövskog bibehålls i naturreservatet.

Naturliga processer som åldrande och avdöende leder till en olikåldrig skog samt död ved i olika grovlek och nedbrytningsstadier. Omvälvande störningar i form av t.ex. stormfällning och /eller insektsangrepp kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär, men detta är en del av skogens naturliga utveckling.

Områdena ingår i västlig taiga och påverkar inte arealerna av beslutade Natura 2000-naturtyper.

Skötselåtgärder

Ringbarkning eller vid behov borthuggning av framför allt gran, men vid behov även andra träd, som skuggar och tränger asp. Borttagande av gran på motsvarande sätt i områden med stort inslag av äldre björk eller andra triviallövträd. Vid borttagandet av gran ska beaktas att inte så stora mängder färsk död ved skapas vid ett och samma tillfälle att risken för stora utbrott av granbarkborreangrepp blir överhängande. Åtgärden kan utföras i hela naturreservatet där sådana aspar eller äldre lövrika bestånd påträffas.

Skötselområde 3: Friluftsliv och anläggningar

Beskrivning

I området finns inga anläggningar eller anlagda leder. Området är relativt svårtillgängligt och inga anordningar planeras.

Parkering för den som vill ta sig till området sker lämpligast på den vändplan som finns drygt en km söder om reservatets södra gräns, varifrån det är enkelt att gå längs den igenvuxna skogsbilvägen fram till reservatet, se skötselplansbilaga 5.

Bevarandemål

Information om naturreservatet och vilka föreskrifter som gäller ska finnas på informationstavla i anslutning till området och ska också kunna sökas via Länsstyrelsens hemsida.

Ett annat mål är att det ska vara möjligt att använda den gamla vägen för att gå fram till Kyrkbergets naturreservat, vilket kräver ett visst mått av underhåll för framkomlighet på lång sikt.

Skötselåtgärder

Initialåtgärder

Gränsen ska markeras ut i fält och informationstavla sättas ut i anslutning till området enligt skötselplankarta, se skötselplansbilaga 5. Södra Kyrkbergets topp bör märkas ut på informationskartor som besöksvärd utsiktspunkt för den som önskar ströva fritt i området. Information läggs ut på Länsstyrelsens webbplats.

Löpande skötsel

Underhåll av gränsmarkeringar och informationstaylor utförs vid behov, liksom uppdatering av informationen på Länsstyrelsens webbplats.

Vid behov röjs vägen från vändplanen söder om naturreservatet så att det går att ta sig fram till fots på denna till den igenvuxna vändplan som befinner sig innanför reservatets gräns.

Jakt och fiske

Jakt och fiske inskränks inte i naturreservatet. Endast detaljer i formen för jakten regleras, exempelvis passens utformning.

I Långsjön har vid ett flertal tillfällen planerats ut s.k. Rockå-öring – en storvuxen öringstam som härstammar från sjön Amungen och Rockån. Rättvik-Boda fiskevårdsområdesförening planerar att ansöka om elfiske under nästkommande säsong för att följa upp förekomsten. Föreskrifterna medger att tillståndsgiven inplantering av öring får fortgå.

Området ingår i Rättvik Södras viltvårdsområde.

Dokumentation och uppföljning

Dokumentation

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning

Bevarandemål

Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan ska göras som underlag för utvärdering av om syftet med reservatet uppnås. Uppföljningen genomförs av Länsstyrelsen. Uppföljningen kommer att ge vägledning om ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus.

Övriga skötselåtgärder

Förvaltaren ansvarar för att följa upp genomförda skötselåtgärder.

Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Åtgärd	Prioritet	Mål med åtgärden	När	Var	Frekvens
Uppmärkning av reservatsgräns	1	Synliggöra reservatsgräns	Inom 1 år	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
Uppsättning och underhåll av informationsskylt	1	Ökad tillgänglighet	Inom 1 år	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
Information via webbplats	2	Ökad tillgänglighet	Inom 1		Engångsåtgärd, underhåll vid behov
Friställande av löv	1	Bevara och utveckla naturvärden kopplade till lövträd.	Inom 5 år	Där behov finns	Vid behov
Röjning av väg till reservatet	2	Ökad tillgänglighet	Inom 3 år	Se karta	Underhåll vid behov

Bilagor:*Bilaga 1: Artlista, Kyrkbergets naturreservat**Bilaga 2: Naturtypskarta N2000**Bilaga 3: Begreppsförklaring Gynnsam bevarandestatus**Bilaga 4: Vad kan påverka N2000-områdets naturtyper negativt**Bilaga 5: Skötselplankarta*

Tabell över observerade rödlistade arter, signalarter och Natura 2000-arter.**Kategorier**

- Rödlistad art enligt ArtDatabanken 2015:
(RE) Försvunnen, (CR) Akut hotad, (EN) Starkt hotad, (VU) Sårbar, (NT) Nära hotad, (DD) Kunskapsbrist
- Signalart enligt Skogsstyrelsen (S)
- Fridlysta arter (enligt miljöbalken 8 kap. 7 §)
- Typarter för naturtypen Västlig Taiga inom Natura2000 (T) med undertyper *
- Fåglar upptagna i fågeldirektivets bilaga 1 **

Svenskt artnamn	Latinskt namn	Hot-kategori	Signal-art	Fridlyst	Typart N2000	Under-typ*	Fågeldir.**
Rödlistade arter enligt ArtDatabanken 2015							
Garnlav	Alectoria sarmentosa	(NT)	(S)		(T)	T/G	
Violettblå tagellav	Bryoria nadvornikiana	(NT)	(S)				
Kolflarnlav	Carbonicola anthracophila	(NT)	(S)				
Mörk kolflarnlav	Carbonicola myrmecina	(NT)	(S)				
Dvärgbägarlav	Cladonia parasitica	(NT)	(S)		(T)	T	
Lunglav	Lobaria pulmonaria	(NT)	(S)		(T)	L/Bl/Br/Sump	
Vedtrappmossa	Anastrophyllum hellerianum	(NT)	(S)		(T)	Sump	
Vit vedfingersvamp	Lentaria epichnoa	(NT)					
Ullticka	Phellinus ferrugineofuscus	(NT)	(S)		(T)	G/Sump	
Rynkskinn	Phlebia centrifuga	(VU)	(S)		(T)	G/Sump	
Gammelgransskål	Pseudographis pinicola	(NT)	(S)		(T)	G/Bl	
Motaggsvamp	Sarcodon squamosus	(NT)	(S)		(T)	T	
Korthårig kulhalsbock	Acmaeops septentrionis	(NT)					
Grönshjon	Callidium coriaceum	(NT)	(S)				
Mörksömmad barksvartbagge	Corticeus suturalis	(NT)					
Mindre frågeteckenbock	Evodinus borealis	(NT)					
Violettblå knäppare	Harminius undulatus	(NT)					
Reliktslända	Inocellia crassicornis	(EN)					
Rödhalssad vedsvampbagge	Mycetophagus fulvicollis	(NT)					
Gropig brunbagge	Zilora ferruginea	(NT)					
Knärot	Goodyera repens	(NT)	(S)	(F)			
Tretåig hackspett	Picoides tridactylus	(NT)	(S)		(T)	G/Bl	(Fågeldir)

Signalarter, ej rödlistade

Liten spiklav	Calicium parvum		(S)				
Gammelgranslav	Lecanactis abietina		(S)				
Kattfotslav	Felipes leucopellaeus		(S)		(T)	G/Bl/Sump	
Skuggblåslav	Hypogymnia vittata		(S)		(T)	G/Bl/Sump	
Korallblylav	Parmeliella triptophylla		(S)				
Bronshjon	Callidium coriaceum		(S)		(T)	G/Sump	

*Undertyper av naturtyper för vilka typiska arter enl N2000 listats.

Naturlig gammal tallskog (T)

Naturlig gammal trivallövskog (L),

Nyligen brända områden, brandfält (BF),

Yngre successionstadiet som utvecklats efter brand, t.ex. lövbrännor (Br),

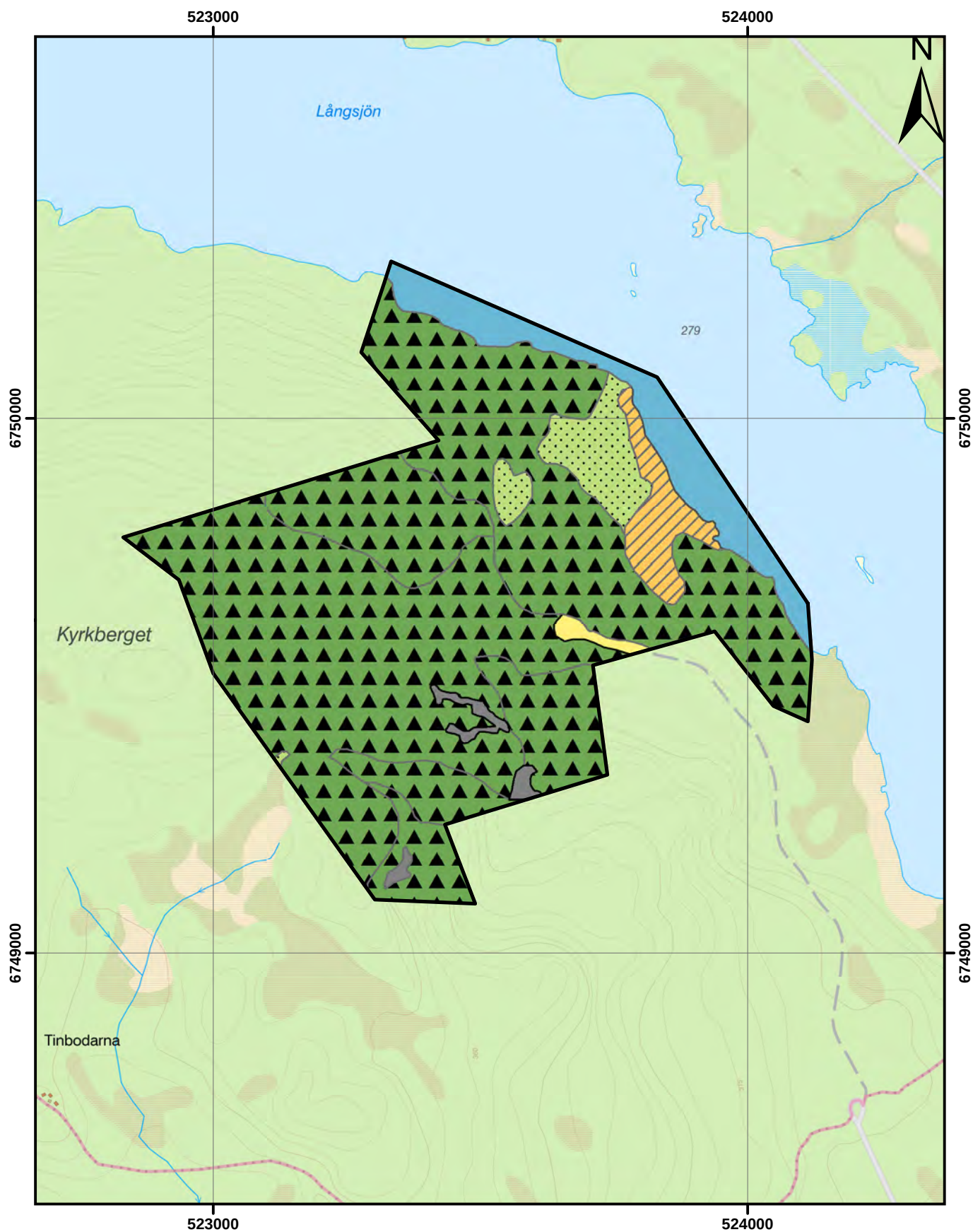
Naturlig gammal granskog (G),

Naturlig gammal blandskog (Bl),

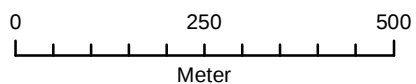
Naturlig gammal sumpbarrskog (Sump).

** N 2000 Fågeldirektivet, bilaga 1. Särskilda skyddsomr. enl. N2000 ska avsättas

Dessa arter är dock inte utpekade för det aktuella reservatsobjektet.

Skala 1:10 000

©Länsstyrelsen Dalarna, Bakgrundskarta © Lantmäteriet

Teckenförklaring

Kyrkbergets naturreservat

9010 - Taiga

9740 - Skogbevuxen myr

7140 - Öppna mossar och kärr

8900 - Öppna substratmarker, icke-natura naturtyp

6960 - Öppen icke-natura naturtyp

Gynnsam bevarandestatus i Natura 2000-områden

Förordning (1998:1252) om områdesskydd

16 § Myndigheterna ska prioritera skyddsarbetet för de områden som har förtecknats enligt [15 §](#). Inom ramen för sina befogenheter och ansvarsområden ska myndigheterna vidta de åtgärder som behövs eller är lämpliga med hänsyn till det skyddsintresse som föranlett att ett område förtecknats. I fråga om sådana områden som avses i [15 § andra stycket 1-3](#) ska myndigheterna särskilt bevaka att en gynnsam bevarandestatus bibehålls eller återställs för berörda livsmiljöer och arter. Särskild hänsyn ska tas till prioriterade arter och prioriterade livsmiljötyper.

Med prioriterad art och prioriterad livsmiljötyp avses en sådan art eller livsmiljötyp som i [bilaga 1](#) till artskyddsförordningen ([2007:845](#)) eller [bilaga 4](#) till denna förordning har markerats med P.

Med bevarandestatus för en livsmiljö avses summan av de faktorer som påverkar en livsmiljö och dess typiska arter och som på lång sikt kan påverka dess naturliga utbredning, struktur och funktion samt de typiska arternas överlevnad på lång sikt.

En livsmiljös bevarandestatus anses gynnsam när

1. dess naturliga eller hävdbetingade utbredningsområde och de ytor den täcker inom detta område är stabila eller ökande,
2. den särskilda struktur och de särskilda funktioner som är nödvändiga för att den ska kunna bibehållas på lång sikt finns och sannolikt kommer att finnas under en överskådlig framtid, och
3. bevarandestatusen hos dess typiska arter är gynnsam.

Med bevarandestatus för en art avses summan av de faktorer som påverkar den berörda arten och som på lång sikt kan påverka den naturliga utbredningen och mängden hos dess populationer.

En arts bevarandestatus anses gynnsam när

1. uppgifter om den berörda artens populationsutveckling visar att arten på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö,
2. artens naturliga eller hävdbetingade utbredningsområde varken minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid, och
3. det finns och sannolikt kommer att fortsätta att finnas en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer ska bibehållas på lång sikt. Förordning ([2007:849](#)).

Typiska arter

Typiska arter är framtagna av Naturvårdsverket för respektive naturtyp. De typiska arterna ska fungera som ett kvitto på att en naturtyp har gynnsam bevarandestatus.

Vad skulle kunna påverka Natura 2000-områdets ingående naturtyper negativt?

Nedan följer en förteckning för respektive naturtyp inom Natura 2000-nätverket med exempel på vad som skulle kunna påverka den negativt.

Skog – Västlig taiga

Naturtypen ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 1 och är en prioriterad naturtyp där.

Hämtat från: Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11 Beslutad: maj 2012

Exploatering

Exploatering av området medför direkt förlust av areal och kan även påverka kvarvarande skog genom exempelvis ökad genomblåsning och uttorkning.

Skogsbruksåtgärder

Avverkning, röjning, gallring utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i beståndet av intresse. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.

Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket, exempelvis gödsling, markberedning, dikning, plantering och användandet av främmande trädslag.

Markskador

Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras. Detta gäller större markskador.

Fragmentering

I den mindre skalan kan exempelvis skogsbilvägar leda till fragmentering av vissa organismers populationer, medan andra organismer påverkas negativt när skogsbestånden blir alltför isolerade i landskapet. På landskapsnivå utgör fragmentering ett betydande hot genom att partier med äldre skog förekommer allt mer isolerat, och genom att sammanhängande områden med kontinuitetsskogar splittras upp genom avverkningar.

Nedfall av kemiska ämnen

Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har till exempel vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.

Brist på dynamik

Arterna förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på något av dessa stadier, med följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller särskilt brand som verkar över stora ytor, men andra viktiga dynamiska krafter är översvämning, vind och angrepp av insekter och svamp.

Systempåverkande arter

Vissa arter har förmågan att påverka landskapets sammansättning, till exempel kan älg och annat hjortvilt som förhindra förnygring av vissa trädslag. Andra hot är arter som ännu inte observerats i landet, men som har potential att skada den naturliga floran och faunan.

Skogbevuxen myr

Naturtypen ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 1 och är en prioriterad naturtyp där.
Hämtat från: Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11 Beslutad: maj 2012

Exploatering i eller i anslutning till området

Förutom den direkta skadan kan hydrologin påverkas negativt.

Skogsbruksåtgärder

Avverkning, röjning, gallring utgör hot genom att lämpliga strukturer för-störs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i beståndet av intresse. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.

Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket, exempelvis gödsling, markberedning, plantering och användandet av främmande trädslag.

Tillförsel av kalk eller aska

Kan ge skador på vegetationen, främst områdets mossor och lavar.

Torvtäkt

Markskador och dikning. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras.

Fragmentering

I den mindre skalan kan exempelvis skogsbilvägar leda till fragmentering av vissa organismers populationer, medan andra organismer påverkas negativt när skogsbestånden blir alltför isolerade i landskapet.

Nedfall av kemiska ämnen

Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har till exempel vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.

Brist på dynamik

Arterna förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i land-skapet uppstå brist på något av dessa stadier, med följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller särskilt brand som verkar över stora ytor, men andra viktiga dynamiska krafter är väderfenomen, översvämning och utbrott av skadeorganismer.

Systempåverkande arter

Vissa arter har förmågan att påverka landskapets sammansättning, till exempel kan älg och annat hjortvilt som förhindra förnygring av vissa trädslag. Andra hot är arter som ännu inte observerats i landet, men som har potential att skada den naturliga floran och faunan.

Öppna mossar och kärr

Naturtypen ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 1.

Hämtat från: Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11 Beslutad: November 2011

Markavvattnande ingrepp

Befintliga och tidigare genomförda ingrepp i form av dikning och andra markavvattnande åtgärder liksom dämning påverkar naturtypens hydrologi och hydrokemi, vilket kan ge konsekvenser på vegetation och torvbildning samt torvnedbrytning. Även markavvattningsföretag och dämning i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan påverka naturtypen. Effekterna kan vara uttorkning ökad igenväxning och erosion.

Torvtäkt

Torvbrytning är ett hot som riskerar att öka i takt med efterfrågan på torv som energikälla och jordförbättringsmedel.

Vägar

Anläggning av skogsbilvägar över eller i närheten av naturtypen kan förutom påverkan på den fysiska miljön påverka hydrologin och/eller hydrokemin i ett område.

Skogsbruksåtgärder

Skogsbruk i närområdet; avverkning av fastmarksholmar och buffertzoner förändrar hydrologi, lokalklimat och struktur i övergångszonen mellan my-ren och fast mark. Avverkning av närliggande fastmarksskog kan också or-saka läckage av näringsämnen ut på myren.

Tillförsel av kalk, aska och gödsel

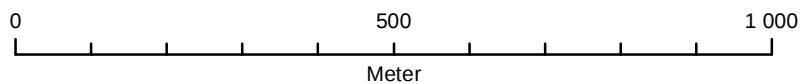
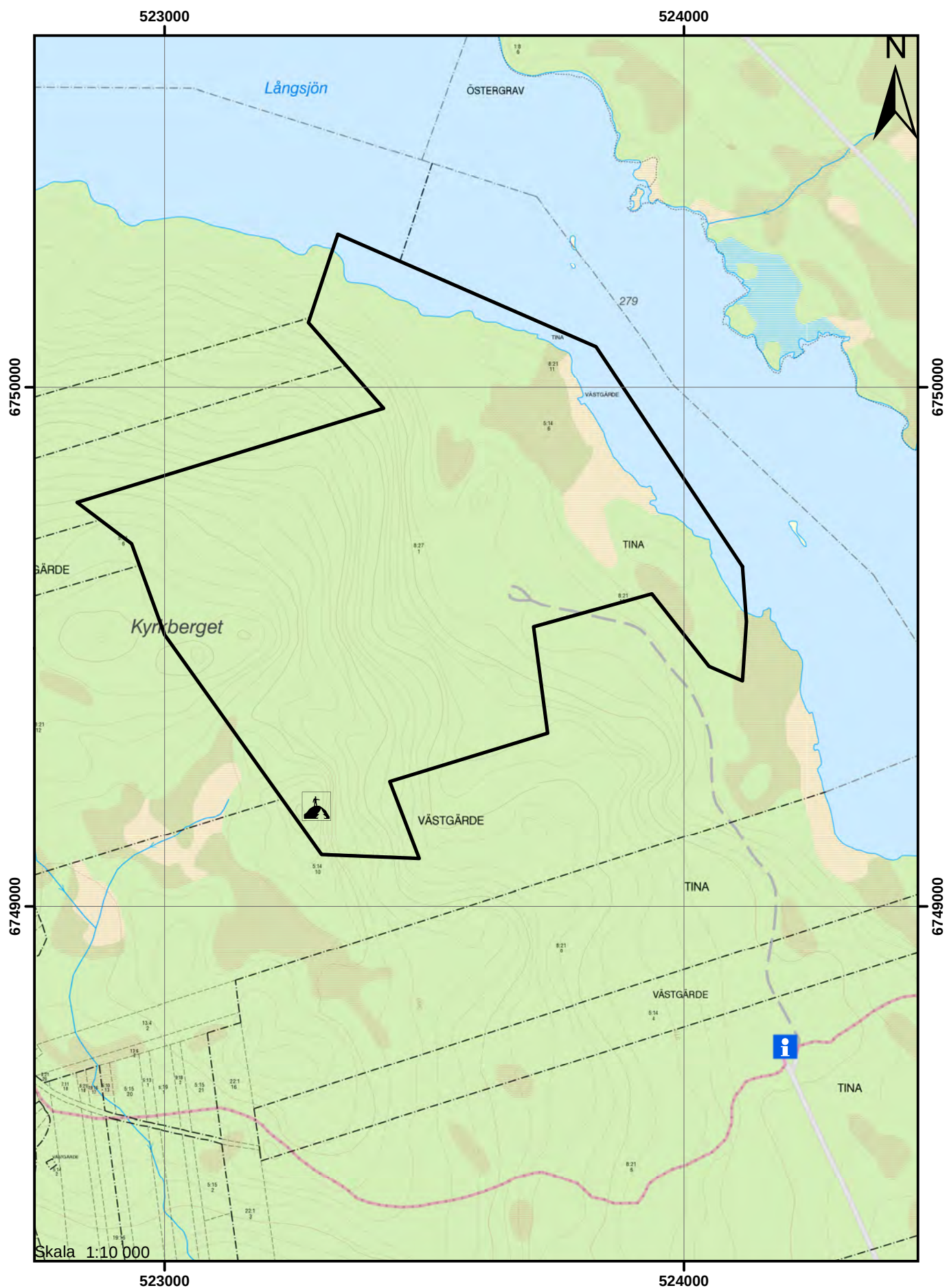
Spridning av till exempel kalk, aska och gödningsämnen i naturtypen ger drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Motsvarande spridning av kemiska substanser i naturtypens närhet kan också skada ge-nom luftburen deposition eller genom transport med tillrinnande vatten.

Kvävenedfall

Ökad våtdeposition av kväve gör att naturtypens vegetationssammansättning förändras med resultat att antalet vitmossor minskar, och andelen gräs, buskar och träd ökar.

Anläggningar

Samhällsbyggande med nya kommunikationsleder, anläggningar etc kan direkt eller indirekt förstöra eller orsaka skada på naturtypen.

Teckenförklaring

Kyrkbergets naturreservat

Utsikt

Information

Hur man överklagar hos Regeringen

Den som vill överklaga ska skriva till Regeringen. Överklagandet ska dock **skickas eller lämnas till Länsstyrelsen**. Postadressen är Länsstyrelsen, 791 84 FALUN. Besöksadressen är Åsgatan 38 i Falun.

Överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet**. Annars kan överklagandet inte prövas.

Överklagandet ska innehålla

- * vilket beslut som överklagas, till exempel genom att ange ärendets diarie-nummer (511-5953-5015),
- * varför klaganden anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt,
- * hur klaganden vill att beslutet ska ändras.

Klaganden ska även ange

- * namn, adress och telefonnummer.

Överklagandet ska vara undertecknat av klaganden. Om ombud anlitas kan i stället ombudet underteckna överklagandet. I så fall ska fullmakt för ombudet sändas med.

Handlingar eller annat som klaganden anser stöder överklagandet bör sändas med.

Överklagandet prövas av Regeringen. Om Länsstyrelsen inte ändrar sitt beslut som klaganden begär och överklagandet kommit in i rätt tid kommer det att sändas över till Miljö- och Energidepartementet.

Ytterligare upplysningar kan lämnas av Länsstyrelsen, telefon 010-225 00 00.